

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української культури»

Освітня програма

«Інструментально-виконавське мистецтво»

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація.

Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач	Білоус Світлана Іванівна
Робочий телефон кафедри філософії, соціології та релігієзнавства	59-60-15
Е-mail викладача	sbilous7@gmail.com
Формат дисципліни	2. Цикл загальної підготовки 1.1. Обов'язкові дисципліни
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=122&id_cou=3215
Обсяг дисципліни	90 год.
Кількість кредитів ECTS	3

2. Анотація до курсу.

«Історія української культури» («ІУК») – навчальний курс про цілісне бачення процесів та особливостей розвитку української культури.

Об'єкт вивчення курсу: процеси розвитку культури на українських землях, в українському суспільстві; предмет – матеріальна і духовна спадщина українців, перспективи її збагачення.

«Історія української культури» знайомить із артефактами та духовними здобутками багатьох історичних періодів. Чільне місце у вивченні курсу відводиться видатним особистостям у формуванні, й розвитку української культури, суспільства, держави, нації.

Оскільки існує численна кількість визначень культури, особливість цього навчального курсу – відображення поєднання культури і духовності; культури і освіти, культури і виховання; культури і релігії; культури і мистецтва (у багатоманітні проявів і жанрів); культури особистості людини; культури повсякденного життя чи професійної діяльності та ін. в українському духовному просторі. Передбачається обговорення проблем і перспектив розвитку української культури на сучасному етапі та в майбутньому української держави.

Навчальний курс передбачає й рекомендує для активізації зацікавлення студентів основну (підручники, словники, посібники) й додаткову (наукові першоджерела, наукову періодику) літературу.

Предметом самостійних пошукових досліджень студентів з «Історії української культури» можуть стати сторінки з життя та творчої спадщини знаних українців, а також дослідження феноменів та явищ матеріальної й духовної культури в регіонах їх поширення.

“Історія української культури” викладається у даному випадку для студентів денної форми навчання вищого навчального закладу IV рівня акредитації – ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», - які здобувають ступінь бакалавра (за спеціальністю **025 Музичне мистецтво**).

3. Мета та цілі курсу.

Мета: викликати у студентів зацікавлення українською культурою та надати їм початкові навички осмислення культурно-історичних процесів.

Завдання (цілі) курсу:

- пояснити студентам основні поняття культурології, що є вступом до «Історії української культури»: «культура», «хронологія культури», «культурно-історична епоха», «стиль», «національна культура»;
- показати органічний зв'язок розвитку української культури з культурами європейського Заходу;
- ознайомити студентів з основними етапами розвитку української культури та її найбільш яскравими явищами;
- презентувати й виокремити роль видатних, непересічних особистостей в розвитку української культури;
- навчити студентів порівнювати різні культурні явища/феномени, осмислювати та оцінювати інформацію про них, вибудовувати власні висновки; реагувати на питання/відповіді, провадити дискусії; толерувати розбіжні точки зору;
- розвиток ціннісного відношення студентської молоді до української культури.

Програма навчальної дисципліни «ІУК» складається із 2-х **змістових модулів:**

1. Давня, середньовічна й ранньомодерна історія української культури.
2. Нова та новітня історія української культури (XIX – початок XX століття).

Силабус з ІУК передбачає тематику й плани аудиторних занять (лекційних, семінарських), самостійну роботу студентів; охоплює список рекомендованої (основної і додаткової) літератури, теми лекційних і семінарських занять, програмові вимоги до курсу.

4. Результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни «Історія української культури» у студентів мають бути сформовані такі **компетентності:**

ЗК1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ФК3: Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва;

ФК5: Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

Програмні результати навчання:

ПРН4: аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;

ПРН12: володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;

ПРН15: демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

5. Організація навчання курсу.

Обсяг курсу «Історія української культури»	
Лекції	20 год
Семінарські заняття	10 год.
Самостійна робота студентів	60 год.

Ознаки курсу:

Спеціальність: **025 Музичне мистецтво**

Навчальний курс (рік навчання): другий

Семестр – третій .

Нормативний.

6. Тематика курсу.

Назви навчальних тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			С.р.
Л.		П.	Інд.		
1. Вступ до історії української культури.		2	2		5
2. Культура України періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства у контексті європейської середньовічної культури		2	2		5
3. Культура України періоду XIV – поч. XVII ст.		2			5
4. Культура України періоду Бароко (середина XVII – XVIII ст.)		2	2		5
5. Українська народна культура, доба Просвітництва та Романтизму (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).		2			5
6. Українська культура другої половини XIX – поч. XX ст.		4	2		10
7. Українська культура першої половини XX ст.		2			10
8. Українська культура другої половини XX століття.		2			5
9 - 10. Культура України періоду кінця XX ст. – початку XXI століття. Велич особистості в українській культурі.		2	2		10
Усього годин	90	20	10		60

Тема 1. Вступ до історії української культури.

Лекція. 2 години.

План:

1. Культура: визначення поняття, суттєві ознаки культури. Структура культури.
2. Форми та види культури:
 - a. Культура відомих історичних періодів: архаїчні культури; культура античності; культура середньовіччя; культура Нового часу; культура новітнього часу.
 - b. Культура суспільства (світова, глобалізована; національна; народна; масова; елітарна).
 - c. Культура колективу і організації (професійна; корпоративна; релігійна; художня; політична; економічна; фізична; інтернет-культура / кіберкультура; культура міста; культура села; культура регіону; субкультура.).
 - d. Культура особистості: культура мислення; культура мовлення; культура навчання; культура побуту і повсякденного життя; духовна культура; фізична культура; культура спілкування, комунікації, культура ділового спілкування; культура поведінки .
3. Функції культури. Цінності української культури.
4. Періоди розвитку української культури.

Основна література

- Історія української культури: Підручник / За ред. Павлової О. Ю. - К.: 2013. – 340 с.
- Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І. М., Сарапин В. В. – Полтава, 2012. – 504 с.
- Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів, 2012. – 356 с. // Електронний режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/r39.pdf>

Додаткова література:

- Бондаренко О.В. Українська ментальність в розмаїтті національних ментальних формоутворень й архетипів: історикокультурний аспект / О. В. Бондаренко // Гуманітарний вісник ЗДА. – Вип. 32. – Запоріжжя, 2008. – С. 66 – 78.
- Гірц, Кліфорд. Інтерпретація культур. (Вибрані ессе). – К., 2001. – 542 с.

Тема 1. Вступ до історії української культури.

Семинарське заняття – 2 години

1. Концептуальні підходи до визначення категорії «культура»: сутність, структура, функції.
2. Культура й цивілізація: диференціація понять.
3. Рівні і форми культури.
4. Специфіка розвитку української національної культури.

Основна література:

1. Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І.М., Сарапин В.В. – Полтава, 2012. – 504 с. // С. 20 – 45 <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>

Тема 2. Культура України періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства у контексті європейської середньовічної культури

Лекція. 2 години.

План:

1. Древні культури на території України (архаїчні).
2. Дохристиянська релігійна культура.

3. Літописання Княжої доби.
4. Оригінальна й перекладна література княжої доби.
5. «Бджола» як видатна пам'ятка перекладної літератури в культурі Київської Русі.
6. Пам'ятки сакральної і світської архітектури середньовічного Києва: Софія Київська; Києво-Печерська лавра; Золоті ворота.
7. Давньоруський живопис. Іконопис. Стінопис. Ікона Холмської Божої Матері.

Тема 2. Культура України періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства у контексті європейської середньовічної культури

Семінарське заняття. 2 години

План:

1. Запровадження християнства та його значення для еволюції культури.
2. Писемність, освіта і наука в Київській Русі.
3. Перекладна й оригінальна література Русі-України.
4. Сакральна і світська архітектура.
5. Іконопис в християнській культурі Київської Русі. Києворуський живопис.
6. Музичне мистецтво в києворуському періоді.

Додаткова література:

- Комарницький А.С. Давньокиївські традиції культу Діви Марії / Комарницький А.С. // Вісник ХДАДМ: Теорія та історія мистецтв. - № 4-5. - 2014. – С. 50 – 59.
- Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович — К., 1998. — 728 с. // Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>
- Степовик Д. Візантійський стиль і сучасне українське іконне малярство /Д. Степовик // Труды Київської Духовної Академії. - № 16 (188) – 2016. – С. 312 – 329 .
- Кириичук А. О. Ідеї виховання милосердя в творах письменників княжих часів / А. О. Кириичук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Історичне релігієзнавство». Випуск 10. – С. 106 – 113.

Тема 3. Культура України періоду XIV – поч. XVII ст.

Лекція. 2 години.

План:

1. Українська культура періоду XIV – поч. XVII ст.: особливості розвитку.
2. Європейська культура епохи ренесансу: особливості впливів на культуру українських земель. Поширення гуманістичних та ренесансних ідей.
3. Культурна спадщина Острозької академії. Острозька Біблія.
4. Братські школи в українській культурі: розвиток освіти.
5. Полемічна література в культурі українського Ренесансу.

Додаткова література:

1. Демків Роман. Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві XVII ст. // “Humanities & Social Sciences 2009” (Hss-2009), 14-16 маю 2009, Lviv, Ukraine. – С. 38 – 41.
2. Кралюк П. Острозька Біблія та філософська й богословська думка в Острозькій академії / П. Кралюк // Наукові записки. Серія "Філософія". Випуск 4. – Острог, 2008. – С. 3 – 13. file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nznuoafs_2008_4_3.pdf .
3. Кролич О. І. Генезис української полемічної течії та її значення для формування філософсько-правових концепцій / О. І. Кролич // Науковий вісник Львівської політехніки. – Львів, 2016 . – С. 273 – 281. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32969/1/45-273-281.pdf>

4. Розвиток освіти у братських школах України XVI – XVII ст. в контексті західноєвропейського відродження / Антонюк Галина. // Педагогіка і психологія професійної освіти № 4. – 2012. // <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23899/1/25-198-206.pdf> .

Тема 4. Культура України періоду Бароко (середина XVII – XVIII ст.)

Лекція. 2 години.

План:

1. Освітня та церковна реформи Петра Могили.
2. Києво-Могилянська академія: розвиток духовної культури та європейської освіти в Україні.
3. Мазепинське бароко: архітектура і скульптура.
4. Конституція Пилипа Орлика.
5. Український портретний живопис XVIII ст.
6. Іконостас стилю бароко.
7. Філософські погляди Григорія Сковороди.

Тема 4. Українська культура доби Бароко (середина XVII – XVIII ст.).

Семінарське заняття. 2 години.

План:

1. Соціально-історичні умови становлення і розвитку культури другої половини XVII – XVIII ст.
2. Нові процеси в духовному житті: реформування церкви й освіти, розвиток науки.
3. Українське бароко як світовідчуття і стиль.
4. Національний варіант бароко у літературі, театрі, музиці.
5. Особливості барокової архітектури.
6. Еволюція образотворчого мистецтва.
7. Музичне мистецтво стилю бароко.

Література:

Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І.М., Сарапин В.В. – Полтава, 2012. – 504 с. // С. 207 - 270 <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>

Додаткова література:

1. Гаврилюк Г. Михальчук А. Стиль бароко – самоствердження української національної самобутності в європейському культурному просторі / Галина Гаврилюк, Андрій Михальчук // Режим електронного доступу: http://ukrconf.fl.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/12/34_HAV1.pdf
2. Ковальчук Н. Д. Києво-могилянська академія як фортеця духовності та європейської освіти в контексті метаісторії / Н. Д. Ковальчук // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2013 – Вип. 3-4. С. 7-12. // [file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20(1).pdf)
3. Маланюк Т. З. Стиль бароко в сакральній архітектурі Прикарпаття другої половини XVII – 70-Х рр. XVIII ст. /Т. З. Маланюк// Карпатський край № 1 (4). – С. 45 – 60. // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/kkr_2014_1_7.pdf .
4. Осадча О. Вплив стилю бароко на хатню ікону України / О. Осадча// <http://artisthelen.com/publications/vplyv-stylju-baroko-na-hatnyu-ikonu-ukrajiny> .
5. Сидоренко Н. В. Ідея серця у філософії Г.Сковороди: аспекти тлумачення // Магістеріум. Випуск 23. Історико-філософські студії. – 2006. - С.49 - 54. - http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14233/Sydorenko_Ideia_sertsia_u_filosofii_H_Skovorody_aspekty_tlumachennia.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

6. Харлан А. П. Неоціненний внесок святого Петра Могили в духовне відродження України /А. П. Харлан // Труды Київської Духовної Академії. - № 16 (188). – 2016 file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/tkda_2016_16_32.pdf
7. Шишкін В. Конституція, яка випередила час // День: щоденна всеукраїнська газета. – 2012. Режим електронного доступу: <http://incognita.day.kyiv.ua/konstitucziya-yaka-viperedila-chas.html>

Тема 5. Українська народна культура, доба Просвітництва та Романтизму (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).

Лекція. 2 години.

План:

1. Усна народна творчість в українській культурі.
2. Українські народні звичаї і традиції: родинна-побутова обрядовість.
3. Вишиванки: регіональні особливості кольору, символіки.
4. Видатні постаті в українській новій літературі: Іван Котляревський, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко.
5. Живописна спадщина Тараса Шевченка.
6. «Руська Трійця» і її значення в культурному житті Галичини.
7. Товариство «Просвіта».

Додаткова література:

1. Стеблій Ф. Предтечі “Просвіти”/ Ф. Стеблій // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 19/2010. С. 7–19. - Електронний доступ: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/21/020Steblij.pdf>.

Тема 6. Українська культура другої половини XIX – поч. XX ст.

Лекція. 2 години

План:

1. Наукове товариство ім. Т. Шевченка та його роль у культурному розвитку України.
2. Національний розвиток культури у поглядах Івана Франка.
3. Українське малярство другої половини XIX ст.
4. Феномен театру корифеїв в українській культурі.
5. Модерн в українському мистецтві.

Тема 6. Українська культура другої половини XIX – поч. XX ст. Національно-культурне відродження

Семінарське заняття. 2 години

План

1. Соціально-політичні та історичні обставини розвитку української культури другої половини XIX – поч. XX ст.: хронологія основних подій.
2. Характерні риси «дворянського періоду» національно-культурного відродження в Україні.
3. Особливості «народницького періоду» національно-культурного відродження.
4. «Модерний період» національно-культурного відродження в Україні та його характеристики.

Література:

Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І.М., Сарапин В.В. – Полтава, 2012. – 504 с. // С. 271 - 312 <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>

Теми рефератів:

1. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді.
2. Освіченість і духовно-моральна культура в сім'ї Лесі Українки.
3. Василь Стефаник і українська культура.
4. Микола Лисенко і українська культура.
5. Андрей Шептицький і розвиток української культури.

Додаткова література:

1. Андрусак Т. Товариство імені Шевченка та його роль у розвитку української правової думки (до 140-річчя заснування) / Т. Андрусак // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2013. Випуск 57. С. 81–87. - Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Vlnu_yu_2013_57_13.pdf .
2. Вишнівський Р. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді / Р. Вишнівський// Молодь і ринок №5 (112), 2014 С. 40-44. Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mir_2014_5_10.pdf.
3. Каралюс М. Стилєві домінанти модерну в українському мистецтві /М. Каралюс // К., 2010. — № 3(31). — С. 64-69. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/43507/09-Karalius.pdf?sequence=1> .
4. Корній Л. П. Пасіонарність особи Миколи Лисенка в умовах заблокованості української національної культури /Л.П. Корній // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2017. № 4 (37). Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Chasopys_2017_4_4.pdf .
5. Синич Г. Національний розвиток культури у баченні Івана Франка / Г. Синичч // Вісник Львів. ун-ту. Серія журналістики. 2006. Вип. 28. С. 68 - 72 . – Електронний доступ: http://old.journ.lnu.edu.ua/publications/visnyk28/V28_P1_6_Synyczycz.pdf .
6. Серєда Оксана. Митрополит Андрей Шептицький — покровитель українського мистецтва: штрихи до портрета // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/lnnbyivs_2015_7_8.pdf.
7. Українське малярство другої половини XIX століття // Нариси з історії українського мистецтва. - Режим доступу: <http://www.ukrartstory.com.ua/tekst-statti-36/ukrajinske-maljarstvo-drugoji-polovin-xix-st.html>
8. Федяєва В. Л. Практика виховання дітей в сім'ї Лесі Українки / В.Л. Федяєва // http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_37/4.pdf.

Тема 7. Українська культура першої половини XX ст.

Лекція. 2 години

План:

1. Ліквідація неписьменності в 20-30 рр. XX століття.
2. Становище культури України в умовах тоталітаризму.
3. Авангардні течії в українській художній культурі 20-х – 30-х років XX ст.: пролетарська «маскультура» та протистояння їй з боку письменників-авангардистів (Еллан Блакитний, Микола Хвильовий, Микола Зеров). Микола Зеров: формування української ідентичності.
4. Театральний авангард (Лесь Курбас).

5. Авангардні течії в українському образотворчому мистецтві (Олександр Архипенко, Михайло Бойчук і «бойчукісти»; Олександра Екстер, Олександр Богомазов, Казимир Малевич)
6. Соцреалізм в українській культурі.

Додаткова література:

1. Мовчан О.М. Ліквідація неписьменності (лікнеп), кампанії лікнепу в УСРР–УРСР / О.М. Мовчан //Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Likvidatsiya_nepismennosti
2. Нікітенко К. Культура і суспільство: конфлікт між тоталітарним і особистим (на прикладі доби сталінізму) / К. Нікітенко // Вісник ЛНАМ. Серія: Культурологія. Вип. 29. 2016 р. - Електронний доступ: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/29/4.pdf .

Тема 8. Українська культура другої половини ХХ століття.

Лекція. 2 години .

План:

1. Політична і культурна діяльність шістдесятників.
2. Творчість Тетяни Яблонської українській художній культурі.
3. «Наївне мистецтво» Марії Приймаченко.
4. Феномен «Червоної Руги» та інших творів Володимира Івасюка.

Додаткова література:

1. Наївне мистецтво і малярство України: зб. тез доповідей всеукраїнської наук. практ. конф., Київ, 26 грудня 2018 р. – К., 2018. – 42 с. // Режим доступу: http://academia.gov.ua/Conf_2018_NAIV_MIST_T.pdf .
2. Політична і культурна діяльність шістдесятників // Режим доступу: <https://blogs.korrespondent.net/blog/2340/3456828/> .
3. Склярєнко Г. Українське мистецтво другої половини ХХ століття: регіональні проблеми і загальний контекст (частина перша) / Галина Склярєнко // <https://core.ac.uk/download/pdf/38355625.pdf> .
4. Таємнича сила картин Тетяни Яблонської // Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2017/03/02/tajemnycha-syla-kartyn-tetyany-yablonskoji/> .

Тема 9-10. Культура України періоду кінця ХХ ст. – початку ХХІ століття. Велич особистості в українській культурі.

Лекція. 4 години

План:

1. Лідерство, волонтерство, ментальність, менталітет, нація, народ, національна свідомість, громадянська свідомість, особистісний ріст, особиста відповідальність: визначення понять.
2. Етнічний стиль в дизайні одягу.
3. Кіномистецтво в Україні початку ХХІ століття.
4. Станіславівський феномен (Юрій Андрухович, Юрій Іздрик). Література новітнього періоду в Україні.

5. Масова культура, кітч, українська пісня, патріотизм: визначення і взаємовідношення понять.
6. Видатні постаті в українській культурі.

Тема 9. Українська культура кінця ХХ ст. – початку ХХІ століття. Величні постаті сучасної України.

Семінарське заняття – 2 години .

План:

1. Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко.
2. Роль Церкви в розвитку культури України на зламі століть.
3. Духовно-мовленнєва культура сучасної молоді.
4. Театральне життя, музична й хореографічна новітня культура в Україні як вираження духовно-творчого життя особистості .
5. Проблеми, перспективи, тенденції розвитку української культури.

Додаткова література:

- Александрова В. Ф. Мовленнєва культура сучасної молоді / В. Ф. Александрова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. - 2013. - № 8(2). - С. 7-11. - Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6909/1/V_Aleksandrova_UMAN_GI.pdf
- Кардинал Любомир Гузар – моральний авторитет і духовний провідник (до 85-річчя від дня народження та річниці з дня смерті) // Режим доступу: <http://kumlk.kpi.ua/node/1669> .
- Колодко Арсен. Українська мультиплікація як самобутній вид образотворчого мистецтва / А. Колодко // Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/archiv/2014-5/26.pdf>.
- Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах / Г. Луцишин Г., А. Гончарук // Humanitarian vision. - 2017. - Vol. 3, Num. 1. - С. 25-30. - Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/nov/6654/lucishin.pdf>
- Настасюк Ю. С. Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко/ Ю. С. Настасюк // Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В Сухомлинського. Серія: Філологічні науки. – 2013. – Вип. 4.12. – С 161 – 164 //Режим доступу: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2013/12/4-12-35.pdf> .
- Степанюк І В. Хореографічна культура як органічний складник духовного життя особистості / І. В. Степанюк // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nvvnufn_2012_15_38.pdf.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ з курсу «ІУК» (2021 – 2022 н.р.)

- Концептуальні підходи до визначення категорії «культура»: сутність, структура, функції.
- Культура й цивілізація: диференціація понять.
- Рівні і форми культури.
- Специфіка розвитку української національної культури.
- Запровадження християнства та його значення для еволюції культури.
- Писемність, освіта і наука в Київській Русі.
- Перекладна й оригінальна література Русі-України.
- Сакральна і світська архітектура.
- Іконопис в християнській культурі Київської Русі. Києворуський живопис.

- Музичне мистецтво в києворуському періоді.
- Українська культура періоду XIV – поч. XVII ст.: особливості розвитку.
- Європейська культура епохи ренесансу: особливості впливів на культуру українських земель. Поширення гуманістичних та ренесансних ідей.
- Культурна спадщина Острозької академії. Острозька Біблія.
- Братські школи в українській культурі: розвиток освіти.
- Полемічна література в культурі українського Ренесансу.
- Соціально-історичні умови становлення і розвитку культури другої половини XVII – XVIII ст.
- Нові процеси в духовному житті: реформування церкви й освіти, розвиток науки.
- Українське бароко як світовідчуття і стиль.
- Національний варіант бароко у літературі, театрі, музиці.
- Особливості барокової архітектури.
- Еволюція образотворчого мистецтва.
- Музичне мистецтво стилю бароко.
- Усна народна творчість в українській культурі.
- Українські народні звичаї і традиції: родинно-побутова обрядовість.
- Вишиванки: регіональні особливості кольору, символіки.
- Видатні постаті в українській новій літературі: Іван Котляревський, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко.
- Живописна спадщина Тараса Шевченка.
- «Руська Трійця» і її значення в культурному житті Галичини.
- Товариство «Просвіта».
- Соціально-політичні та історичні обставини розвитку української культури другої половини XIX – поч. XX ст.: хронологія основних подій.
- Характерні риси «дворянського періоду» національно-культурного відродження в Україні.
- Особливості «народницького періоду» національно-культурного відродження.
- «Модерний період» національно-культурного відродження в Україні та його характеристики.
- Ліквідація неписьменності в 20-30 рр. XX століття.
- Становище культури України в умовах тоталітаризму.
- Авангардні течії в українській художній культурі 20-х – 30-х років XX ст.: пролетарська «маскультура» та протистояння їй з боку письменників-авангардистів (Еллан Блакитний, Микола Хвильовий, Микола Зеров). Микола Зеров: формування української ідентичності.
- Театральний авангард (Леся Курбас).
- Авангардні течії в українському образотворчому мистецтві (Олександр Архипенко, Михайло Бойчук і «бойчукісти»; Олександра Екстер, Олександр Богомазов, Казимир Малевич)
- Соцреалізм в українській культурі.
- Політична і культурна діяльність шістдесятників.
- Творчість Тетяни Яблонської українській художній культурі.
- «Наївне мистецтво» Марії Приймаченко.
- Феномен «Червоної Руги» та інших творів Володимира Івасюка.
- Лідерство, волонтерство, ментальність, менталітет, нація, народ, національна свідомість, громадянська свідомість, особистісний ріст, особиста відповідальність: визначення понять.
- Етнічний стиль в дизайні одягу.
- Кіномистецтво в Україні початку XXI століття.
- Станіславівський феномен (Юрій Андрухович, Юрій Іздрик). Література новітнього періоду в Україні.

- Масова культура, кітч, українська пісня, патріотизм: визначення і взаємовідношення понять.
- Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко.
- Роль Церкви в розвитку культури України на зламі століть.
- Духовно-мовленнєва культура сучасної молоді.
- Театральне життя, музична й хореографічна новітня культура в Україні як вираження духовно-творчого життя особистості .
- Проблеми, перспективи, тенденції розвитку української культури.

ТЕМИ ДЛЯ КОНТРОЛЮ СРС:

- «Видатні постаті в українській культурі» (за вибором студента). (КСР 1)
- «Культурні здобутки рідного краю». (КСР 2)

КСР у вигляді підготовки, написання і захисту презентацій (формат PowerPoint).

Обов'язкові вимоги до презентаційний для КСР:

- Самостійний характер виконання студентом;
- Творчо-пошуковий підхід;
- Актуальність висвітлюваної теми;
- Основний зміст викладу теми у презентації;
- Висновки студента.

Загальний обсяг презентації: 10 - 20 слайдів.

8.СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ «Історія української культури»:

8.1. Загальний принцип розподілу балів з «ІУК»

Лекції	Семінари	Допоміжний результат (до семінару). Тестування.	Контроль СРС	Залікова оцінка
Присутність на лекція	Присутність на семінарах. Есе, усні відповіді, повідомлення, участь у дискусіях.	Тестування d-learn	Творчо-пошукова презентація.	
100	100 максим. бал за заняття	100 максим. бал за заняття	100 максимальний бал	
0	Вага оцінки в підсумку 40	Вага оцінки в підсумку 40	Вага оцінки в підсумку 20	100

Контроль самостійної роботи (КСР) студента може здійснюватися 1-2 рази протягом вивчення дисципліни (семестру).

Контроль самостійної роботи студентів передбачає оцінку/оцінки за підготовлену презентацію /презентації до теми.

100 балів – шкала оцінювання КСР. Вага оцінки в підсумку – за КСР – 20 балів.

9. Політика курсу.

Політика курсу «Історія української культури» передбачає активне відвідування аудиторних офлайн/онлайн занять, самостійну роботу студента, виконання завдань семінарів, КСР; робота з основною й додатковою літературою.

Студенти, що з певних причин пропустили одне чи більше занять, зобов'язуються відпрацювати тему, належно орієнтуватись у програмових вимогах до теми, пройти поточну форму контролю.

Сумарно, оцінки за кожен вид запланованих і виконаних завдань з УІК складають підсумок (в межах 100 балів) з дисципліни.

10. Рекомендована література з курсу «Історія української культури».

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (підручники, посібники, словники):

1. Абрамович С. Д. Світова та українська культура: Навчальний посібник / Семен Дмитрович Абрамович. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
2. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. — Дніпропетровськ, 2009. – 130 с. // Електронний режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_671_24484121.pdf .
3. Вишнівський Р. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді / Р. Вишнівський// Молодь і ринок №5 (112), 2014 С. 40-44. Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mir_2014_5_10.pdf.
4. Історія української культури: Підручник / За ред. Павлової О. Ю. - К.: 2013. – 340 с. // Електронний ресурс: http://culonline.com.ua/Books/istorria_ukr_kult_pavlova.pdf.
5. Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І. М., Сарапин В. В. – Полтава, 2012. – 504 с. // Електронний режим доступу: <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>
6. Історія української культури [Текст] : словник термінів і понять / [уклад. С. Побожій]. – Суми, 2014. – 38 с. Електронний режим доступу: <https://studfile.net/preview/5391173/>
7. Герчанівська П.Е. Культурологія: термінологічний словник / П. Е. Герчанівська. – К., 2015, - 439 с. // Електронний режим доступу: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Monografii/Gerchanivska_Slovnyk_compressed.pdf
8. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія: Навч. посібник. – К., 2003. – 288 с.
9. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів, 2012. – 356 с. // Електронний режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/r39.pdf>
10. Українська культура в іменах. Довідник / за ред. О. О. Петутіної. – Харків: НТУ «ХП», 2017. – 303 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Александрова В. Ф. Мовленнєва культура сучасної молоді / В. Ф. Александрова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. - 2013. - № 8(2). - С. 7-11. - Режим доступу: [.http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6909/1/V_Aleksandrova_UMAN_GI.pdf](http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6909/1/V_Aleksandrova_UMAN_GI.pdf) .
2. Андрусак Т. Товариство імені Шевченка та його роль у розвитку української правової думки (до 140-річчя заснування) / Т. Андрусак // Вісник Львівського університету.

- Серія юридична. 2013. Випуск 57. - С. 81–87. - Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Vlnu_yu_2013_57_13.pdf .
3. Антонюк Г. Розвиток освіти у братських школах України XVI – XVII ст. в контексті західноєвропейського відродження / Г. Антонюк // Педагогіка і психологія професійної освіти № 4. – 2012. // <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23899/1/25-198-206.pdf> .
 4. Бондаренко О.В. Українська ментальність в розмаїтті національних ментальних формоутворень й архетипів: історикокультурний аспект / О. В. Бондаренко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – Вип. 32. – Запоріжжя, 2008. – С. 66 – 78.
 5. Василь Стефаник і українська культура: тези. – Івано-Франківськ, 1991. – 90 с. – Електронний доступ: <http://lib.pnu.edu.ua/files/%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%20%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%96%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8.%20%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.,%201991%20%D1%80..pdf> .
 6. Гірц Кліфорд. Інтерпретація культур. (Вибрані ессе). – К., 2001. – 542 с.
 7. Демків Р. Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві XVII ст./ Р. Демків // “Humanities & Social Sciences 2009” (Hss-2009), 14-16 may 2009, Lviv, Ukraine. – С. 38 – 41.
 8. Кардинал Любомир Гузар – моральний авторитет і духовний провідник (до 85-річчя від дня народження та річниці з дня смерті) // Режим доступу: <http://kumlk.kpi.ua/node/1669> .
 9. Каралюс М. Сильові доміанти модерну в українському мистецтві /М. Каралюс // К., 2010. — № 3(31). — С. 64-69. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/43507/09-Karalius.pdf?sequence=1> .
 10. Ковальчук Н., Дрегалю О. Софія Київська – святіший паладіум Київської Русі/ Н. Ковальчук, О. Дрегалю // http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10125/2/N_Kovalchuk_O_Drehalo_1000ZDUBKV_IS.pdf .
 11. Ковальчук Н. Д. Києво-могилянська академія як фортеця духовності та європейської освіти в контексті метаісторії / Н. Д. Ковальчук // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2013 – Вип. 3-4. С. 7-12. // [file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20(1).pdf)
 12. Колодко Арсен. Українська мультиплікація як самобутній вид образотворчого мистецтва / А. Колодко // Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/archiv/2014-5/26.pdf>.
 13. Комарницький А.С. Давньокиївські традиції культу Діви Марії / Комарницький А.С. // Вісник ХДАДМ: Теорія та історія мистецтв. - № 4-5. - 2014. – С. 50 – 59.
 14. Корній Л. П. Пасіонарність особи Миколи Лисенка в умовах заблокованості української національної культури /Л.П. Корній // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2017. № 4 (37). Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Chasopys_2017_4_4.pdf .
 15. Киричук А. О. Ідеї виховання милосердя в творах письменників княжих часів / А. О. Киричук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Історичне релігієзнавство». Випуск 10. – С. 106 – 113.
 16. Кролич О. І. Генезис української полемічної течії та її значення для формування філософсько-правових концепцій / О. І. Кролич // Науковий вісник Львівської політехніки. – Львів, 2016 . – С. 273 – 281. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32969/1/45-273-281.pdf>.
 17. Куц В. А. Григорій Сковорода про роль праці у розвитку особистості / В.А.Куц // https://novyn.kpi.ua/2008-3/08_Kuc.pdf .

18. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах / Г. Луцишин Г., А. Гончарук // Humanitarian vision. - 2017. - Vol. 3, Num. 1. - С. 25-30. - Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/nov/6654/lucishin.pdf>
19. Маланюк Т. З. Стиль бароко в сакральній архітектурі Прикарпаття другої половини XVII – 70-Х рр. XVIII ст. /Т. З. Маланюк// Карпатський край № 1 (4). – С. 45 – 60. // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/kkr_2014_1_7.pdf.
20. Микола Зеров: формування української ідентичності // Режим доступу: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mandriv_2013_2_11.pdf.
21. Мовчан О.М. Ліквідація неписьменності (лікнеп), кампанії лікнепу в УСРР–УРСР / О.М. Мовчан //Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Likvidatsiya_nepismennosti .
22. Наївне мистецтво і малярство України: зб. тез доповідей всеукраїнської наук. практ. конф., Київ, 26 грудня 2018 р. – К., 2018. – 42 с. // Режим доступу: http://academia.gov.ua/Conf_2018_NAIV_MIST_T.pdf .
23. Настасюк Ю. С. Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко/ Ю. С. Настасюк // Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В Сухомлинського. Серія: Філологічні науки. – 2013. – Вип. 4.12. – С 161 – 164 //Режим доступу: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2013/12/4-12-35.pdf> .
24. Нікітенко К. Культура і суспільство: конфлікт між тоталітарним і особистим (на прикладі доби сталінізму) / К. Нікітенко // Вісник ЛНАМ. Серія: Культурологія. Вип. 29. 2016 р.. Електронний доступ: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/29/4.pdf .
25. Огієнко, Іван. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К., 1991. – 272 с.
26. Огієнко Іван. Історія української літературної мови. – К. – 2001 // Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ohukr/ohu.htm>.
27. Осадча О. Вплив стилю бароко на хатню ікону України / О. Осадча// <http://artisthelen.com/publications/vplyv-styluu-baroko-na-hatnuu-ikonu-ukrajiny> .
28. Політична і культурна діяльність шістдесятників // Режим доступу: <https://blogs.korrespondent.net/blog/2340/3456828/> .
29. Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович — К., 1998. — 728с. // Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>
30. Складенко Г. Українське мистецтво другої половини ХХ століття: регіональні проблеми і загальний контекст (частина перша) / Галина Складенко // <https://core.ac.uk/download/pdf/38355625.pdf> .
31. Стеблій Ф. Предтечі “Просвіти”/ Ф. Стеблій // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 19/2010. С. 7–19. - Електронний доступ: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/21/020Steblij.pdf>.
32. Степанюк І В. Хореографічна культура як органічний складник духовного життя особистості / І. В. Степанюк // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nvvnufn_2012_15_38.pdf.
33. Історія української культури: За загальною редакцією І.Крип'якевича. – К. – 2002 (за виданням 1937 р.)// Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm> .
34. Сидоренко Н. В. Ідея серця у філософії Г.Сковороди: аспекти тлумачення // Магістеріум. Випуск 23. Історико-філософські студії. – 2006. - С. 49 - 54. - http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14233/Sydorenko_Ideia_sertsia_u_filosofii_H_Skovorody_aspektu_tlumachennia.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
35. Синич Г. Національний розвиток культури у баченні Івана Франка / Г. Синич // Вісник Львів. ун-ту. Серія журналістики. 2006. Вип. 28. С. 68 - 72 . – Електронний доступ: http://old.journ.lnu.edu.ua/publications/visnyk28/V28_P1_6_Synyczycz.pdf

36. Серета Оксана. Митрополит Андрей Шептицький — покровитель українського мистецтва: штрихи до портрета // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Innbyivs_2015_7_8.pdf .
37. Степовик Д. Візантійський стиль і сучасне українське іконне малярство /Д. Степовик // Труды Київської Духовної Академії. - № 16 (188) – 2016. – С. 312 – 329 .
38. Таємнича сила картин Тетяни Яблонської // Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2017/03/02/tajemnycha-syla-kartyn-tetyany-yablonskoji/> .
39. Тарасенко М. Софія Київська - сакральний символ Київської Русі /Марина Тарасенко // <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12052/1/Tarasenko.pdf> .
40. Українське малярство другої половини ХІХ століття // Нариси з історії українського мистецтва. - Режим доступу: <http://www.ukrartstory.com.ua/tekst-statti-36/ukrajinske-maljarstvo-drugoji-polovin-xix-st.html> .
41. Чижевський, Дмитро. Культурно-історичні епохи. <http://litopys.org.ua/chyzh/chyb16.htm> .
42. Шишкін В. Конституція, яка випередила час // День: щоденна всеукраїнська газета. – 2012. Режим електронного доступу: <http://incognita.day.kyiv.ua/konstitucziya-yaka-viperedila-chas.html>

Викладач: _____ Білоус Світлана Іванівна